

Saksbehandler: Øyvind Flatebø

Kommunedirektør/rådmann: Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
077/23	Formannskapet	12.06.2023
060/23	Kommunestyret	19.06.2023

Søknad om ettergivelse av lån på kr 500 000

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Karmøy kommune avslår søknad om ettergivelse lån gitt til Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball.
2. Karmøy kommunestyre gir kommunedirektøren fullmakt til å forlenge tidligere gitt lån til Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball på 0,5 mill. kroner med forfall 1. april 2023 til forfall 31. desember 2025.
3. Lånet er rente- og avdragsfritt i låneperioden. Lånet gis som et ansvarlig lån for å kunne godkjennes som positiv egenkapital for Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball. Endring av forfallstidspunkt for lånet innarbeides i rullering av investeringsbudsjett 2024-2033.

Formannskapet 12.06.2023:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

FSK- 077/23 Vedtak:

1. Karmøy kommune avslår søknad om ettergivelse lån gitt til Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball.
2. Karmøy kommunestyre gir kommunedirektøren fullmakt til å forlenge tidligere gitt lån til Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball på 0,5 mill. kroner med forfall 1. april 2023 til forfall 31. desember 2025.

3. Lånet er rente- og avdragsfritt i låneperioden. Lånet gis som et ansvarlig lån for å kunne godkjennes som positiv egenkapital for Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball. Endring av forfallstidspunkt for lånet innarbeides i rullering av investeringsbudsjett 2024-2033.

Saksutredning

Sammendrag

Kommunedirektøren fikk i vedtak KST- 068/22 fullmakt til å inngå et kortsiktig, rentefritt lån til Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball (AAT), på inntil 0,5 mill. kroner med forfall senest 1. april 2023. Lånet er ikke tilbakebetalt ved forfall. AAT har i søknad bedt om å få ettergitt lånet. Alternativt å få det omgjort til et langsiktig, rentefritt lån. Bakgrunnen er en vanskelig økonomisk situasjon med betydelig underskudd i 2022 og negativ egenkapital. Negativ egenkapital kan bety poengstraff og i verste fall at laget flyttes ned i 1 divisjon.

Profesjonell idrett er å regne som næringsvirksomhet. Siden AAT faller inn under definisjonen av næringsvirksomhet slik dette er definert i regelverket for offentlig støtte, vil det regelverket sette rammer for kommunestyrets muligheter til å gi lån eller tilskudd til AAT. Dersom kommunestyret ønsker å gi økonomisk støtte eller utvide løpetiden for lånet må det skje innenfor rammen av såkalt bagatellmessig støtte.

Bakgrunn for saken

Karmøy kommune har 24.05.2023 mottatt søknad fra AAT om ettergivelse av lån på kr 500 000. Sekundært få lån omgjort til et langsiktig, avdrag- og rentefritt lån.

AAT hadde i 2022 et underskudd på kr 1 971 158, og en negativ egenkapital på kr 1 282 843. For deltakelse i Toppserien må lisenskravene til fotballforbundet være oppfylt. Det innebærer blant annet at egenkapital skal være positiv ved regnskapsrapporteringer (pr 31. desember og pr 30. juni).

Dersom klubben ikke klarer å oppnå positiv egenkapital innen 30.06.2023 fratas 2 poeng. Deretter får klubben en ny frist, 30.10.2023, med krav om positiv egenkapital. Dersom klubben ikke skulle lykkes med å oppnå positiv egenkapital innen fristen settes laget ned til 1 divisjon med virkning fra 2024.

I tillegg til søknad opplysningen som kommer frem i søknaden er det innhentet regnskap for 2022, budsjett for 2023 og årsmøtepapirer. Det er også gjennomført et møte med styreleder Kjersti Jakobsen.

Det ble, i den opprinnelige søknaden da lån ble gitt, påpekt at finansieringen av toppfotball for kvinner vil bli betydelig forbedret fra 2023, blant annet på grunn av ny medieavtale og nye avtaler mellom Toppfotball kvinner, NFF og Norsk Toppfotball. Styreleder opplyser at forventningene bare delvis er blitt innfridd. Klubbene i toppserien tildeles større tilskudd, men er samtidig pålagt større krav til faste stillinger for å få sin andel av midlene. Store deler av tilskuddet går dermed ut igjen i form av lønn til ansatte. De økonomiske rammene ble heller ikke klare før i februar. Kostnadene for nye stillinger løper fra mai. Dette samtidig som hoveddelen av tilskudd utbetales i september gir utfordringer med planlegging/budsjettering og likviditet.

Styreleder opplyser at det er ingen muligheter for å tilbakebetaling av lånet i sin helhet på nåværende tidspunkt. De har drevet med positiv likviditet i årets første 5 måneder, men ikke i en slik grad at egenkapitalen er vesentlig styrket. Hun understreket sterkt alvoret i den økonomiske situasjonen klubben befinner seg i. Dette samtidig som laget kjemper i bunnen av tabellen. Sportslig sett kan et trekk på 2 poeng medføre forskjell på at laget holder seg eller rykker ned.

I tillegg til å sikre løpende positiv økonomisk drift har styre har sett for seg to hovedgrep for å få positiv egenkapital innen utgangen av juni. AAT har allerede mottatt et gitt tilskudd til tribune fra Haugaland Kraft på kr 600 000. Dette er ikke inntektsført da det er øremerket tribune. Håpet er at Haugaland Kraft fjerner denne øremerking slik at dette vil styrke egen. Sammen med andre mindre tiltak vil da ettergivelse av gjeld fra Karmøy kommune på kr 500 000 samlet sett gi positiv egenkapital.

AAT ønsker primært at lånet ettergis. Dersom det ønsket ikke kan oppfylles kan også lån godkjennes som positiv egenkapital dersom følgende kriterier oppfylles:

- *Det ansvarlige lånet må ha prioritet etter all annen gjeld (også den uprioriterte)*
- *Forfall for det ansvarlige lånet som benyttes for å dekke manglende konsolidert egenkapital må være minst 2 år fra den aktuelle rapporteringsdatoen (dekke EK 31.12.2xxx = første forfall 31.12.2xxx+2)*
- *Eventuell rentegodtgjørelse skal kun beregnes på den del av det ansvarlige lånet som eventuelt overstiger den konsoliderte negative egenkapitalen. Renten på denne delen av lånet kan ikke være høyere enn markedsrente.*
- *Det ansvarlige lånet må være avdragsfritt i minst 2 år fra rapporteringsdato*
- *Det ansvarlige lånet kan ikke gis noen form for sikkerhet i klubbens/selskapets eiendeler*

Da nåværende lån ble behandlet i kommunestyret 19.09.2022 ble det utarbeidet et juridisk grunnlag som beskrev regelverket for kommunen i forbindelse med garantier, lån og tilskudd til toppfotball.

Det gjentas her for å få frem handlingsrommet til kommunestyret:

Juridisk grunnlag for kommunale garantier

Det er kommunelovens § 14-19 som setter rammene for kommunale garantier. I første avsnitt står det følgende:

§ 14-19. Garantier

Kommuner og fylkeskommuner kan ikke stille kausjon eller annen økonomisk garanti for virksomhet

som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv, hvis garantien innebærer en vesentlig økonomisk risiko eller er stilt for næringsvirksomhet.

Det må derfor gjøres en vurdering av om ATT må regnes som næringsvirksomhet. I statens veileder om offentlig støtte er dette spesifisert:

12.1 Offentlig støtte til profesjonell idrett

Finansiering av profesjonell idrett, herunder profesjonelle idrettsutøvere og i idrettsorganisasjoner som ansees for å drive økonomisk aktivitet, omfattes av reglene om offentlig støtte. Profesjonelle

idrettsklubber er normalt aktive i flere markeder for eksempel ved at de deltar i konkurranser, konkurrerer om kommersiell sponning, billettsalg til kamper, salg og kjøp av spillere (som i stigende grad skjer på tvers av landegrensene), TV-rettigheter mv.

Profesjonell idrett vil ansees som økonomisk aktivitet selv om idrettsorganisasjonen (klubben) ikke spiller i høyeste liga og ikke deltar i internasjonale konkurranser. Støtte til slike klubber vil likevel kunne påvirke deres konkurranseevne i forhold til andre klubber, blant annet fordi det kan forbedre deres mulighet for å tiltrekke seg spillere fra andre land.

Dette har også vært tema i flere sammenhenger. Blant annet er det en tidligere sak hvor bystyret i Fredrikstad innvilget en kassekredittgaranti til Fredrikstad FK, men hvor vedtaket ble underkjent av daværende Fylkesmann. Fylkesmannen uttalte der: «Den økonomiske garantien kommunen har gitt i

denne saken er knyttet til drift av en fotballklubb på elitenivå. Saken ble i henhold til kommunelovens §51 oversendt til Fylkesmannen i Østfold for godkjenning. Fylkesmannen har nå behandlet saken og kommet til at det ikke kan stilles kommunal garanti i dette tilfellet fordi virksomheten må anses som næringsvirksomhet i kommunelovens forstand»

Det virker derfor ikke tvilsomt at ATT må anses som næringsvirksomhet. Når dette kriteriet utelukker

ATT som mottaker av en kommunal garanti, har administrasjonen ikke gått inn i det andre utelukkelseskriterier som gjelder spørsmålet om vesentlig økonomisk risiko.

Annen offentlig støtte

Dersom kommunestyret ønsker å støtte Avaldsnes Toppfotball økonomisk vil det derfor måtte være

gjennom andre virkemidler enn kommunale garantier. Kommunen har generelt relativt stor frihet til

å kunne låne ut midler kommunen selv disponerer.

Det er likevel noen begrensninger. Kommunelovens § 14-17 setter en begrensning ved at kommunen

ikke selv kan ta opp lån til videre utlån, dersom låntaker driver næringsvirksomhet. Et lån må derfor

dekkes av kommunens frie inntekter.

Siden Avaldsnes Toppfotball faller inn under definisjonen av næringsvirksomhet slik dette er definert

i regelverket for offentlig støtte, vil også dette regelverket sette rammer for kommunestyrets muligheter til å gi lån eller tilskudd til ATT. Dette regelverket kalles gjerne statsstøtteregelverket, men regulerer også støtte fra andre offentlige myndigheter. Kommunal støtte til aktører som defineres som næringsvirksomhet, må derfor være innenfor vilkårene som settes i dette regelverket.

Regelverket har en generell unntaksbestemmelse for såkalt «bagatellmessig støtte». I statens veileder er dette unntaket omtalt slik, i forbindelse med støtte til profesjonell idrett:

12.5 Bagatellmessig støtte – (de minimis)

Uansett hvilke type idrettstiltak den offentlige myndigheten vil støtte, kan reglene om bagatellmessig

støtte vurderes ved tildelinger av små beløp. Støttegiver må vurdere konkret om dette er en

hensiktsmessig fremgangsmåte, med særskilt tanke på at et foretak ikke kan motta mer enn 200 000 € i bagatellstøtte, over en periode på tre sammenhengende regnskapsår. For eksempel kan en profesjonell idrettsorganisasjon motta 200 000 EUR over entreårsperiode etter reglene om bagatellmessig støtte

Dette betyr i praksis at støttebeløp opp til 200 000 euro, over en treårsperiode, på visse vilkår kan gis

uten at det er nødvendig å få forhåndsgodkjenning av EFTAs overvåkningsorgan. Dersom dette unntaket skal benyttes, vil det være enkelte administrative krav. For eksempel må kommunen da hente inn en skriftlig bekreftelse fra ATT om at de ikke har mottatt annen bagatellmessig støtte.

Lån gitt i tråd med KST- 068/22 er dekket av kommunens frie midler. Beløpet er under 200 000 euro. Det åpner for at kommunestyret om ønskelig har anledning til å forlenge gitt lån eller gi tilskudd så lenge offentlig støttebeløp ikke overstiger 200 000 euro (over tre regnskapsår). Det ble i forbindelse med gitt lån innhentet bekreftelse på at AAT ikke har mottatt annen bagatellmessig støtte. Denne må oppdateres. Kommunedirektørens vurdering ellers at kriteriene for bagatellmessig støtte vil være oppfylt.

Kommunedirektørens vurdering

Etter kommunedirektørens vurdering er kommuneloven ikke til hinder for at Karmøy kommunestyre kan innvilge AAT søknader om ettergivelse eller forlenge allerede gitt lån slik at det kan godkjennes som positiv egenkapital for Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball.

Ettergivelse av gjeld er i praksis et tilskudd. Karmøy kommune har ingen støtteordning søknaden faller inn under. Det er også et forbud mot offentlig støtte til profesjonell idrett definert som næringsvirksomhet. Selv om beløp faller inn under unntaket for bagatellmessig støtte finne Kommunedirektøren det prinsipielt feil å gi støtte til næringsvirksomhet.

Kommunedirektøren har tidligere signalisert en skepsis til at kommunen påtar seg en rolle som långiver. Dette er et grep kommunen ikke har praksis for, og det er heller ikke naturlig at kommunen skal ha en rolle som «bank» for lokale lag og foreninger. I dette tilfellet er det også til en aktør som defineres til å være næringsvirksomhet. Dette faller utenfor hva det er naturlig at kommunen skal ha ansvar for. Det ble allerede da lånet ble gitt understreket at et lån må vurderes å ha høy risiko. Risikoen er ikke blitt mindre av det betydelige underskuddet i AAT i 2022, som gjorde at hele egenkapitalen er tapt.

Styret og administrasjonen i idrettslaget har en vanskelig jobb med å få til en bærekraftig økonomi. Det fremstår som arbeidet med dette er tatt tak i på en seriøs og ryddig måte. Blant annet gir større vektlegging på bruk og utvikling av lokale talenter økonomiske besparelser. Dette kan på sikt bidra til en bedret økonomi.

Administrasjonens gjennomgang av fremlagt oversikt over økonomien viser at AAT ikke har mulighet til å innfri gitt lån i sin helhet. En gradvis nedbetaling vil innebære at lån ikke kan godkjennes som egenkapital. Dette vil igjen kunne føre til at Avaldsnes ikke beholder plassen i toppserien, og dermed får en enda vanskeligere økonomi.

Kommunedirektøren ser det som lite hensiktsmessig å forsøke å inndrive forfalt lån. Økonomien til AAT viser ingen mulighet til innfrielse av hele lånet. Forsøke på inndrivelse av gjeld kan i verste fall

medføre avvikling av toppfotballsatsingen og nedlegging av en arbeidsplass med totalt 18 årsverk ved årsskiftet. Det vil medføre at lånet uansett er å anse som tapt. Dersom lånet ettergis eller går tapt, vil den økonomiske konsekvensen for kommunen være at midlene som ble hentet fra ubundet investeringsfond for å finansiere dette lånet, da er tapt.

Lånet vil ha fortsatt høy risiko, men videre drift vil gi best mulighet for at lånet blir tilbakebetalt. Kommunedirektøren forslår på den bakgrunn at lånet forlenges til 31.12.2025 og utformes slik at det kan godkjennes som egenkapital for AAT.

Forut for evt. ny avtale skal kommunen innhente oppdatert bekreftelse fra ATT at vilkårene for bagatellmessig støtte fortsatt er oppfylt.

Kommunedirektørens konklusjon

Kommunedirektøren er kjent med den kritiske økonomiske situasjonen Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball er i nå. På bakgrunn av den positive verdien som toppfotballsatsingen på Avaldsnes har for Karmøysamfunnet og en vurdering av at dette i praksis gir størst mulighet for at lånet blir tilbakebetalt, anbefales en løsning der kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å forlenge tidligere gitt lån til Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball på 0,5 mill. kroner med forfall 1. april 2023 til forfall 31. desember 2025.

Lånet gis som et ansvarlig lån for å kunne godkjennes som positiv egenkapital for Avaldsnes Allianseidrettslag Toppfotball.

Vedlegg:

Vedr. søknad om ettergivelse av lån
Årsmøtedokumenter 2023